

Kırsal Turizmin Fiziksel Sosyal ve Kültürel Etkileri Konusunda Halkın Görüşleri: Artvin Örneği

E. Seda ARSLAN MUHACİR^{1*}, Manolya ÖZDEMİR¹

¹ Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Artvin, Türkiye.

Öz

Artvin kenti doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından zengin bir turizm potansiyeline sahiptir. Sahip olduğu kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesinin kentin ekonomik ve sosyal yönden gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı Artvin kentindeki kırsal turizm potansiyeline değinerek, kırsal turizmin algılanan etkileri konusunda Artvin kent halkının yaklaşımlarının belirlenmesidir. Bu kapsamda literatür çalışmalarına ve çalışma alanının özelliklerine göre oluşturulan anket 2016 ilkbahar aylarında Artvin kent Merkezi'nde yaşayan 73 kişiye uygulanmıştır. Toplamda 26 sorunun yer aldığı anket formunda Artvin kent halkına demografik yapıya ilişkin sorular yöneltilmiş ve algılanan kırsal turizm etkileri bağlamındaki varsayımlara görüş belirtmeleri istenmiştir. Anket SPSS v.19 programında ki-kare bağımsızlık testi ve çapraz tablo analizleri yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre kent halkının %80 'in üzerinde bir oranla kırsal turizm faaliyetlerini desteklediği ve kırsal turizmi kırsal kalkınma yönünde bir araç olarak gördüğü belirlenmiş ve kırsal turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması çerçevesinde öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal turizm, Artvin, Artvin halkı.

Determination of Residents Approaches about Physical Social and Cultural Impacts of Rural Tourism: A Case Study in Artvin

Abstract

Artvin has a great potential about natural and cultural tourism resources. It is believed that evaluating for this resource for city's economical and social improvement is considerably important. The aim of this study is to determine of residents approaches about rural tourism impacts in a context of their perceptions with refer to rural tourism potential in Artvin. Within this context a survey which were constituted according to literature and the rural tourism values of the study area was conducted with 73 residents in spring 2016. The survey has 26 questions in total which are about under the context of demographic structure and hypothesis about impacts of rural tourism which are perceived. The survey data were analyzed by means of chi-square test and cross table. As a result, it is found that between city residents the rate of believing the positive impacts of rural tourism is over %80. Accordingly, some suggestions are presented towards residents approaches which is about providing sustainable rural tourism activities.

Keywords: Rural tourism, Artvin, residents of Artvin

1. Giriş

Ülkemizde sürekli olarak değişim ve gelişim gösteren turizm sektöründe deniz turizmi odaklı seyahatlere oranla kültür ve doğa odaklı olanlar artmış ve kırsal turizm önem kazanmıştır. Kırsal turizm turistlerin, doğal ortamlarda dinlenmek ve değişik kültürlerle bir arada olmak amacıyla bir kırsal yerleşmeye gidip, orada konaklamaları ve o yöreye özgü etkinlikleri izlemeleri ya da katılmaları ile gerçekleşen bir turizm türüdür (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006)

Çevresel, sosyal ve kültürel kaynak değerlerini kullanan kırsal turizmin bu kaynaklar üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri söz konusu olabilir. Bu bağlamda kırsal turizm etkileri tüm yönleri ile ele alınarak araştırılması gereken bir konudur.

Söz konusu etkilerin olumlu yönlerinin artırılarak olumsuz olanların azaltılması, kırsal turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir olması şüphesiz kırsal turizm faaliyetleri gerçekleştirilecek olan alanlarda yaşayan halkın bakış açısı ve turizm algısına göre şekillenen bir olgudur (Çelikkanat ve Güçer, 2014).

Değişen toplum düşüncelerine paralel olarak şekillenen turizm algısı da geçtiğimiz 50-60 yıllık süreçte turizm konusunda çalışan araştırmacıların ilgisini çekmiş ve ağırlıklı olarak turizmin sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri konusundaki algının olumlu ve olumsuz yönleri araştırılmıştır. Söz konusu çalışmalarda çoğunlukla ekonomik gelişmeye ihtiyaç duyan kırsal yerleşmelerde yaşayan halkın görüşlerinin ele alınması dikkat çekicidir.

Yerel halkın davranışları ve turizm algısı konusundaki ilk çalışmalar turizmin sosyal, ekonomik ya da çevresel etkileri gibi başlıklar üzerinde yoğunlaşırken (Allen et all., 1988, Allen et all., 1993, Jurowski et all., 1997, King et all., 1993, Özalın Türker ve Türker, 2014, Güney ve Göller, 2016) Daha sonra gerçekleştirilen çalışmalar ise turizm algıları ile turist davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi üzerinde durmaktadır (Butler, 1980, Andereck et all., 2005, Carmichael et all., 1996, Keskin ve Çontu, 2011, Sandal ve Karademir, 2016).

Bu bağlamdaki çalışmaların (Lankford, 1994, Liu et all., 1987, McCool and Martin, 1994) faktör ve varyans analizi, çapraz tablo analizleri gibi benzer tipte ölçme yöntemlerini kullanması bakımından ortak noktalara sahip oldukları, aralarındaki farkın sadece anlamsal düzeyde olduğu söylenebilir (Andereck and Vogt, 2000).

Söz konusu çalışmalarda araştırılan turizm algısının şekillenmesinin ya da değişiminin yerel halkın ya da turistlerin turizm faaliyetleri sonucunda elde ettiği pozitif fayda ya da negatif etkilerle ilişkili faktörlere bağlı olduğu konusunda varsayımlar geliştirilmiştir. (Teye et all., 2002).

Buna göre bu çalışmanın amacı Artvin kentinin kırsal turizm potansiyeline değinerek algılanan kırsal turizm etkileri konusunda halkın görüşlerinin belirlenmesidir. Çalışma kapsamında Artvin kent merkezi ele alınarak yüz yüze anket tekniği uygulanmış ve değerlendirme sürecinde Spss v.19 programından yararlanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda Artvin kentinde kırsal turizm için kaynak oluşturan kültürel ve çevresel değerler üzerinde durularak Artvin kent halkının kırsal turizm algısı kültürel, ekonomik ve çevresel yönleri ile araştırılmış ve Artvin kent halkının kırsal turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Artvin kent halkına kırsal turizmin kültürel, çevresel, ekonomik etkileri ve kırsal turizm gelişimine verilen destek konularında varsayımlar sunularak bu varsayımlar hakkındaki görüşleri sorgulanmıştır.

2. Materyal ve Metot

2.1. Materyal

Artvin kentinin kırsal turizm faaliyetleri için kaynak oluşturan doğal ve kültürel değerleri bu çalışmanın materyalleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Artvin, hem Karadeniz'e ve Doğu Anadolu'ya olan yakınlığı hem de Türkiye Turizm Stratejisi 2023'de belirtilen turizm koridorları ile ilişkilendirilebilir olması sebebiyle kırsal turizm açısından stratejik bir konumda yer almaktadır. Artvin'in sahip olduğu potansiyelin etkin şekilde değerlendirilmesi ve turizm teşviklerinin yerini bulmasının halkın algısı, görüşleri ve taleplerinin belirlenmesi ile doğru orantılı olarak gelişim göstereceği düşünülmektedir. Öyle ki literatürde turizm konusunda Artvin'i konu edinen çalışmaların kapsamı ve içeriği Artvin'in sahip olduğu turizm potansiyelinin bir kanıtı olarak gösterilebilir (Güngör ve Cengiz, 2006, Bakırcı, 2012, Akyol vd., 2014, Orhan, 2014, Surat vd., 2015). Artvin kenti sahip olduğu jeolojik ve jeomorfolojik yapısı ile mağara ve termal turizm, iklimatik özellikleri ile dağ turizm, hidrolojik yapısı ile deniz, akarsu turizm, floristik çeşitliliği ile botanik,

ayla ve eko turizme, faunası ile kuş gözlemciliği ve av turizmine, kültürel zenginlikleri ile de kültürel, inanç, festival ve şenlik turizmine olanak tanımaktadır (Uçar vd., 2010, Ahıpaşaoğlu ve Çeltik, 2006; Artvin İl Gelişme Planı [AGEP], 2005, Haberal, 2015).

Çalışmada kullanılan diğer materyaller ise çalışma alanının sahip olduğu doğal ve kültürel kaynak değerlerine, çalışma alanına ve konusuna ilişkin literatüre (Yoon et al., 2001, Andreck and Vogt, 2000) dayanarak hazırlanan anket formu ve söz konusu anket formu kullanılarak yapılan yüz yüze görüşmelerdir.

2.2. Metot

Çalışma kapsamında yüz yüze anket tekniğine dayalı bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Anketin 1. bölümünde demografik yapı çapraz tablo analizlerinde kullanılmak üzere değerlendirilerek katılımcıların özellikleri belirlenmiş ve oransal olarak ifade edilmiştir. Anketin 2. bölümünde ise elde edilen verilere dayanarak 2 aşamalı bir değerlendirme yapılmıştır. İlk aşamada ki-kare bağımsızlık testi yapılarak Artvin kent halkının kırsal turizm etkileri konusundaki varsayımlara ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. 2. aşamada ise ki-kare bağımsızlık testinden elde edilen sonuçlara göre seçilen olumlu ve olumsuz varsayımlar demografik yapıya ilişkin verilerle ilişkilendirilerek çapraz tablo analizleri yapılmıştır. Ayrıca olumlu ve olumsuz varsayımlar demografik yapı ile karşılaştırılıp anlamlı-anlamsız ilişkiler sorgulanmıştır. Çapraz tablo analizleri kültürel çevresel ekonomik etkiler ve kırsal turizmin gelişimine verilen destek başlıkları altında yer alan varsayımlardan olumlu ve olumsuz anlamda en yüksek katılım oranına sahip olanlar seçilerek gerçekleştirilmiştir. Örneğin, kırsal turizmin kültürel etkileri başlığı altında her bir varsayıma 'katılıyorum' ve 'kesinlikle katılıyorum' yanıtını verenlerden toplamı en yüksek olan varsayım olumlu, 'katılmıyorum' ve 'kesinlikle katılmıyorum' yanıtını verenlerden ise toplamı en yüksek olan varsayım olumsuz olarak ele alınmış ve bu şekilde her bir başlık için değerlendirme yapılmıştır.

Anket formlarının değerlendirilmesi sürecinde SPSS v.19 programından yararlanılmıştır. Anket kapsamında katılımcılardan 5'li likert ölçeğe göre (1. kesinlikle katılmıyorum, 2. katılmıyorum, 3. kararsızım, 4. katılıyorum, 5. kesinlikle katılıyorum) cevap vermeleri istenmiştir.

Toplamda 26 sorudan oluşan anketin birinci kısmında demografik yapıya (cinsiyet, yaş, meslek ve eğitim durumu) ilişkin sorular yöneltilmiştir. Bunun sebebi Artvin kent halkının kırsal turizm etkilerine ilişkin algısının demografik özelliklere bağlı olarak değişip değişmediğinin ölçülmesi istenmesidir. Anketin ikinci kısmında ise katılımcılara algılanan kırsal turizm etkileri konusunda sorular yöneltilmiştir. Kırsal turizmin kültürel etkileri başlığı altında 6 adet kırsal turizmin ekonomik etkileri bağlamında 5 adet, kırsal turizmin çevresel etkileri bağlamında 6 adet ve son olarak kırsal turizm gelişimine verilen destek anlamında ise 5 adet varsayıma yer verilerek bu varsayımlar hakkındaki görüşleri sorgulanmıştır. Anket tekniğine dayalı araştırma kapsamında örneklem büyüklüğünün saptanmasında Kalıpsız (1981)'in aşağıda açıklanan formülü kullanılmıştır.

$$n = \frac{Z^2 NPQ}{ND^2 + Z^2 PQ}$$

N= Örnek büyüklüğü,

Z=Güven katsayısı,

P= Ölçmek istenilen özelliğin kütlede bulunma olasılığı (%95 olarak alınmıştır),

Q=1-P,

D= Kabul edilen örnekleme hatası (Çalışma için %5'lik bir hata alınmıştır).

Bu kapsamda TÜİK 2015 verilerine göre merkez nüfusu 34.208 kişi olan Artvin kenti için ankete katılacak kişi sayısı %95 güven aralığında 73 kişi olarak belirlenmiştir. Araştırma Artvin kent Merkezi'nde yaşayan halkın içinden rastgele seçilen 73 kişi ile 2016 ilkbahar aylarında yüz yüze anket tekniği ile yürütülmüş ve anketlerin tamamı değerlendirmeye alınmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Anketin 1. bölümünden elde edilen sonuçlara göre, ankete katılanların %39,5'i kadın %60,5'i ise erkek olup %56,6'sı 21-30 %23,7 'si ise 31-40 yaş aralığındadır. Diğer yaşlardaki katılımcılar tüm katılımcıların yaklaşık %20'sini oluşturmaktadır. Ankete katılanların %53,9'unu kamu görevlisi, esnaf, ev hanımı, emekli ve turizm sektörü çalışanları oluştururken %13,2'sini işsiz kesim yaklaşık %35'lik kısmını ise öğrenciler oluşturmaktadır. Eğitim durumuna bakıldığında ise %46,1'i lise mezunu %38,2'si ise üniversite mezunu katılımcılardan oluşmaktadır. Anketin 2. bölümünde yapılan değerlendirmenin ilk aşamasında yerel halkın algıladığı turizmin

kültürel etkileri kapsamında ankete katılanlara sunulan varsayımlar ve ki-kare bağımsızlık testi sonucunda her bir görüşe ait yüzde ve frekans değerleri sayısal olarak ifade edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Kırsal turizmin kültürel etkileri

Kırsal Turizmin Kültürel Etkileri (Varsayımlar)	1%	F	2%	F	3%	F	4%	F	5%	F
Kültürel aktivitelerin gelişimini sağlar	3.9	3	9.2	7	7.9	6	35.5	27	43.4	33
Yerel halkın yaşam kalitesini yükseltir	1.3	1	2.6	2	15.8	12	42.1	32	38.2	29
Yerel halkın serbest zaman değerlendirme olanaklarını artırır	5.3	4	3.9	3	10.5	8	40.8	31	39.5	30
Yerel halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkiler	36.8	28	34.2	26	15.8	12	9.2	7	3.9	3
Kültürel değerlerin yok olmasına neden olur	42.1	32	28.9	22	17.1	13	7.9	6	3.9	3
Yerel halkın turistik çekiciliklere ulaşımını zorlaştırır	35.5	27	38.2	29	11.8	9	6.6	5	7.9	6

(1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum (F) frekans değeri

Sonuçta, yerel halkın kırsal turizmin kültürel aktivitelerin gelişimini sağlayacağı, yaşam kalitesini yükselteceği ve serbest zamanı değerlendirme olanaklarını arttıracacağı yönündeki olumlu etkileri konusunda ‘katılıyorum’ ve ‘kesinlikle katılıyorum’ şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Öte yandan kırsal turizm faaliyetlerinin yerel halkı olumsuz yönde etkileyerek kültürel değerlerin yok olmasına neden olacağı varsayımları konusunda da ‘kesinlikle katılmıyorum’ ve ‘katılmıyorum’ şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu kapsamda yerel halkın kırsal turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi konusunda olumlu yönde bir tavır sergilediklerini söylemek mümkündür. Kırsal turizmin ekonomik etkileri kapsamında ankete katılanlara sunulan varsayımlar ve ki-kare bağımsızlık testi sonucunda her bir görüşe ait yüzde ve frekans değerleri sayısal olarak ifade edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Kırsal turizmin ekonomik etkileri

Kırsal Turizmin Ekonomik Etkileri (Varsayımlar)	1%	F	2%	F	3%	F	4%	F	5%	F
Geleneksel ürünlerin üretimini sağlar	-	-	7.9	6	6.6	5	31.6	24	53.9	41
Yerel ekonomiyi destekler-iş fırsatları yaratır	-	-	6.6	5	7.9	6	26.3	20	59.2	45
Bölgeye daha fazla yatırımın yapılmasını sağlar	-	-	9.2	7	11.8	9	27.6	21	51.3	39
Bölgede hayat pahalılığına neden olur	11.8	9	17.1	13	32.9	25	28.9	22	9.2	7
Yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratır	14.5	11	18.4	14	32.9	25	19.7	15	14.5	11

(1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum (F) frekans değeri

Sonuçta, yerel halkın kırsal turizmin geleneksel ürünlerin üretimini sağlayacağı, yerel ekonomiyi destekleyerek iş fırsatları yaratacağı ve bölgeye daha fazla yatırımın yapılmasını sağlayacağı yönündeki olumlu etkileri konusunda ‘kesinlikle katılıyorum’ şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Öte yandan kırsal turizm faaliyetlerinin bölgede hayat pahalılığına neden olacağı ve yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratacağı konusunda ‘kararsızım’ şeklinde görüş bildirmiştir. Bu kapsamda yerel halkın kırsal turizmin getirileri konusunda kararsız olduğunu ya da yeteri kadar bilgi sahibi olmadığını göstermektedir. Kırsal turizmin çevresel etkileri kapsamında ankete katılanlara sunulan varsayımlar ve ki-kare bağımsızlık testi sonucunda her bir görüşe ait yüzde ve frekans değerleri sayısal olarak ifade edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Kırsal turizmin çevresel etkileri

Kırsal Turizmin Çevresel Etkileri (Varsayımlar)	1%	F	2%	F	3%	F	4%	F	5%	F
Doğal çevrenin korunmasını ve gelişimini desteklemektedir	5.3	4	10.5	8	17.1	13	40.8	31	26.3	20
Tarihi bina ve yapıların korunmasını teşvik etmektedir	1.3	1	5.3	4	19.7	15	32.9	25	40.8	31
Çevre kirliliğine (toprak, hava, su) neden olmaktadır	25	19	18.4	14	19.7	15	27.6	21	9.2	7
Doğal dengenin bozulmasına neden olmaktadır	22.4	17	25	19	27.6	14	18.4	21	6.6	5
Çarpık kentleşmeye neden olmaktadır	21.1	16	30.3	23	22.4	17	18.4	14	7.9	6
Kalabalıklaşmaya, gürültü kirliliğine ve trafik yoğunluğuna neden olur	13.2	10	22.4	17	27.6	21	22.4	17	14.5	11

(1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum (F) frekans değeri

Sonuçta, yerel halkın kırsal turizmin doğal çevrenin korunmasını ve geliştirilmesini desteklediği ve tarihi bina ve yapıların korunmasını teşvik ettiği yönündeki olumlu etkileri konusunda ‘kesinlikle katılıyorum’ ve ‘katılıyorum’ şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Öte yandan çevre kirliliğine neden olduğu konusunda ‘katılıyorum’ şeklinde cevap verenlerin ve doğal dengenin bozulmasına neden olduğu konusunda kararsız olanların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Kırsal turizmin çarpık kentleşmeye, gürültü kirliliğine ve trafik yoğunluğunu neden olduğu konularında da ‘katılmıyorum’ şeklinde cevap verenlerin oranı yüksektir. Kırsal turizmin ekonomik etkileri kapsamında ankete katılanlara sunulan varsayımlar ve ki-kare bağımsızlık testi sonucunda her bir görüşe ait yüzde ve frekans değerleri sayısal olarak ifade edilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Kırsal turizm gelişimine verilen destek

Kırsal Turizmin gelişimine verilen destek (Varsayımlar)	1%	F	2%	F	3%	F	4%	F	5%	F
Kırsal turizmin gelişimi için daha fazla çaba sarf edilmelidir	6.6	5	1.3	1	10.5	8	36.8	28	44.7	34
Kırsal turizm yatırımları artarak devam etmelidir	5.3	4	5.3	4	10.5	8	34.2	26	44.7	34
Kırsal turizmin gelişimini destekliyorum	3.9	3	2.6	2	11.8	9	31.6	24	50	38
Kırsal turizmin gelişimini desteklemiyorum	63.2	48	19.7	15	9.2	7	3.9	3	3.9	3
Kırsal turizm hayatımızın bir parçası olmaya devam etmelidir	3.9	3	2.6	2	7.9	6	40.8	31	44.7	34

(1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum (F) frekans değeri.

Sonuçta, yerel halkın kırsal turizmin gelişimi için daha fazla çaba sarf edilmesi, yatırımların artarak devam etmesi ve kırsal turizmin gelişiminin desteklenmesi konularında ‘kesinlikle katılıyorum’ şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Kırsal turizme verilen desteğin yanı sıra kırsal turizmi hayatlarının bir parçası olmasına ilişkin olumlu görüşleri dikkat çekmektedir. Anketin 2. bölümünde yapılan değerlendirmenin 2. aşamasında olumlu ve olumsuz olarak seçilen varsayımlara ilişkin yapılan çapraz tablo analizleri aşağıda sayısal olarak ifade edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 6 Çapraz tablo analizleri

Olumlu Varsayımlar	Kırsal Turizmin Kültürel Etkileri					
	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Yerel halkın yaşam kalitesini yükseltir	.687	.687 > 0.005	.056	.056 > 0.005	209	.209 > 0.005
Yerel halkın serbest zaman değerlendirme olanaklarını artırır	.904	.904 > 0.005	.416	0.005 > .416	.055	.055 > 0.005
Olumsuz Varsayımlar	Kırsal Turizmin Kültürel Etkileri					
	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Kültürel değerlerin yok olmasına neden olur	.480	.480 > 0.005	.665	.665 > 0.005	.209	.209 > 0.005
Olumlu Varsayımlar	Kırsal Turizmin Ekonomik Etkileri					
	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Geleneksel ürünlerin üretimini sağlar	.000	.000 < 0.005	.359	.359 > 0.005	.034	.034 > 0.005
Olumsuz Varsayımlar	Kırsal Turizmin Ekonomik Etkileri					
	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Yerel halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratır	.481	.481 > 0.005	.967	.967 > 0.005	.446	.446 > 0.005

Tablo 6 Çapraz tablo analizleri (devam ediyor).

Kırsal Turizmin Çevresel Etkileri						
Olumlu varsayımlar	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Doğal çevrenin korunmasını ve gelişimini desteklemektedir	.880	.880 > 0.005	.084	.084 > 0.005	.844	.844 > 0.005
Olumsuz Varsayımlar	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Çarpık kentleşmeye neden olmaktadır	.161	.161 > 0.005	.147	.147 > 0.005	.872	.872 > 0.005
Kırsal turizm gelişimine verilen destek						
Olumlu varsayımlar	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Kırsal turizm hayatımızın bir parçası olmaya devam etmelidir	.955	.955 > 0.005	.331	.331 > 0.005	.187	.187 > 0.005
Olumsuz varsayımlar	Yaş		Meslek		Eğitim durumu	
	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$	Önem düzeyi/ α	$\alpha > 0.005$ $\alpha < 0.005$
Kırsal turizmin gelişimini desteklemiyorum	.833	.833 > 0.005	.955	.955 > 0.005	.331	.331 > 0.005

Çapraz tablo analizlerinde, olumlu ve olumsuz seçilen varsayımların tümü yaş, meslek, eğitim durumu değişkenleri ile karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak kırsal turizmin kültürel, çevresel etkileri ve kırsal turizmin gelişimine verilen destek başlıkları altında yer alan varsayımların tümü için anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Yalnızca kırsal turizmin ekonomik etkileri konusundaki olumlu varsayım (geleneksel ürünlerin üretimini sağlar) ile yaş arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilirken yine kırsal turizmin ekonomik etkileri konusundaki olumsuz varsayımına ilişkin anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Buna göre, 21-30 yaş aralığı ile 31-40 yaş aralığında olan kişilerin kırsal turizmin ekonomik etkileri bağlamında geleneksel ürünlerin üretimini sağladığı konusuna en çok destek veren yaş grupları olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda kırsal turizmden ekonomik anlamda yararlanmak ve gelir elde etmek isteyen kişilerin aktif olarak çalışabilecek yaş grubunda olan kişiler olduğu söylenebilir. Bu kapsamda elde edilen sonuçlara göre, yerel halkın kırsal turizm faaliyetlerini desteklediği ve kırsal turizmi kırsal kalkınma açısından bir araç olarak kabul ettiği belirlenmiştir. Öyle ki kırsal turizmin gelişimi konusunda daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğini savunanların oranı %80'in üzerindedir. Anketten elde edilen sonuçlara göre Artvin kent halkının kırsal turizm çalışmalarının geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi yönünde olumlu görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durumun Türkiye Turizm Stratejisi 2023'de (TTS, 2007) belirtilen alternatif turizm türlerinin desteklenmesi ve turizmin çeşitlenmesi stratejileri bağlamında değerlendirilebilir olanaklar sunduğunu söylemek mümkündür.

Andereck ve Vogt (2000) tarafından yapılan benzer çalışmada da turizm etkileri konusunda yöre halkı arasında farklılıklar olmakla birlikte turizmin toplum kalkınması ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkilediği ve turizmin çevresel etkilerinin yöre halkının turizmin gelişimine karşı tutumu ile doğru orantılı geliştiği tespit edilmiştir. Buna göre yöre halkının kırsal turizme karşı tutumlarının ekonomik, çevresel ve sosyal bağlamda gelişimine katkı sağladığı söylenebilir. Güney ve Göller (2016)'in kırsal turizmin konusunda yerel halkın yaklaşımlarını Misi Köyü örneğinde değerlendirdikleri çalışmada ise yerel halkın turizm değerlerinin farkında olduğu ve turizmin olumlu etkilerinden daha fazla yararlanmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu da Teye et al. (2002) tarafından yapılan çalışmada araştırılan turizm algısının şekillenmesinin ya da değişiminin yerel halkın ya da turistlerin turizm faaliyetleri sonucunda elde ettiği pozitif fayda ya da negatif etkilerle ilişkili faktörlere bağlı olduğu konusundaki varsayımlarını güçlendirmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular ışığında Artvin halkının kırsal turizm faaliyetlerini destekleyici yönde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda Artvin'in sahip olduğu doğal ve kültürel kaynak değerlerinin turizm amaçlı kullanımı destekleyecek projeler geliştirilmeli ve yerel halk bu projelerin bir parçası olarak kabul

edilmelidir. Kırsal turizm ve kırsal kalkınma ilişkisini destekleyerek Artvin kent halkının kırsal turizmin ekonomik anlamdaki olumlu etkilerinden yararlanmaları ancak bu şekilde mümkün olabilir.

Bu çalışma kapsamında yapılan kültürel, ekonomik, çevresel düzeydeki değerlendirmeler dikkate alınarak uygulamaya yönelik çözümler getirilmesi konusunda yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları bir araya gelmeli, mevcut potansiyelin etkin şekilde değerlendirilmesi ve kırsal turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir olması açısından hangi kırsal turizm faaliyetlerinin Artvin kenti için uygun olduğunu belirlemelidir. Bu doğrultuda yapılacak olan çalışmalar Türkiye Turizm Stratejisi 2023 'de öngörülen turizm hedefleri ile ilişkilendirilerek kırsal kalkınma yönünde bir araç olarak görülen kırsal turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için bir yol haritası çizilmelidir.

Kaynaklar

1. **AGEP (2005)**. Artvin İl Gelişim Planı, Artvin Valiliği, Artvin.
2. **Ahipaşaoğlu S, Çeltik E (2006)**. Sürdürülebilir Kırsal Turizm, Gazi Kitabevi, Fersa Matbaacılık Ankara.
3. **Akyol C, Güner S, Oğan Y, Aydın E, Yüce R, Uluyurt T (2014)**. Kırsal Alanların Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi Artvin İli Arhavi İlçesi Örneği. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 18(1), 249-271.
4. **Allen LR, Long PT, Perdue RR, Keiselbach S (1988)**. The Impact of Tourism Development on Residents' Perceptions of Community Life, Journal of Travel Research. 27 (1), 16-21.
5. **Allen LR, Hafer HR, Long PT, Perdue RR (1993)**. Rural Residents' Attitudes Toward Recreation and Tourism Development, Journal of Travel Research. 31 (4), 27-33.
6. **Andereck KL, Vogt CA (2000)**. The Relationship between Residents' attitudes toward Tourism and Tourism Development Options. Journal of Travel Research. (39), 27-36.
7. **Andereck LR, Valentine KM, Knopf CR, Vogt CA (2005)**. Residents' Perceptions of Community Tourism Impacts, Annals of Tourism Research. 32(4), 1056-1076.
8. **Bakırcı M (2012)**. Kırsal Yerleşmelerde Ekonomik Faaliyetlerin Çeşitlendirilmesinde Turizmin Etkisi: Yaylalar Köyü Örneği (Yusufeli/Artvin). Türk Coğrafya Dergisi, (57),71-85.
9. **Butler R (1980)**. The Concept of a Tourist Area Life Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources, Canadian Geographer. 19 (1), 5-12.
10. **Carmichael BA, Peppard DM, Boudreau FA (1996)**. Megaresort on My Doorstep: Local Resident Attitudes Toward Foxwoods Casino and Casino Gambling on Nearby Indian Reservation Land, Journal of Travel Research. 34 (3), 9-16.
11. **Çelikkat N, Güçer E (2014)**. Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı Bodrum İlçesi Örneği. Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi 15. Ulusal Kırsal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 1615: p.272-289.
12. **Güney D, Göller V (2016)**. Kırsal Turizm Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımının Belirlenmesi: Misi Köyü Örneği. Turizm Akademik Dergisi, 3(2),25-36.
13. **Güngör S, Cengiz T (2006)**. Artvin İlinin İklim Konforuna Sahip Rekreasyon ve Turizm Alanları. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 7(1),69-80.
14. **Haberal H (2015)**. Turizmde Alternatif Ekolojik Turizm-Doğa Turizmi-Kırsal Turizm-Yayla Turizmi, Detay Yayıncılık Matus Basımevi, Ankara.
15. **Jurowski C, Uysal M, Williams DR (1997)**. A Theoretical Analysis of Host Community Resident Reactions to Tourism, Journal of Travel Research. 34 (2),3-11.
16. **Kalıpsız A (1981)**. İstatistik Yöntemler. İÜ Orman Fakültesi Yayını, İstanbul.
17. **Keskin E, Çontu M (2011)**. Mustafapaşa (Sinassos) Kasabasında Yaşayan Halkın Turizme Bakış Açısını Belirlemeye Yönelik Bir Alan Araştırması. Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, 3(2),37-55.
18. **King B, Pizam A, Milman A (1993)**. Social Impacts of Tourism: Host Perceptions, Annals of Tourism Research, 20 (4): 650-65.
19. **Lankford SV (1994)**. Attitudes and Perceptions toward Tourism and Rural Regional Development. Journal of Travel Research. 32 (3),35-43.
20. **Liu JC, Sheldon PJ, Var T (1987)**. Resident Perception of the Environmental Impacts of Tourism. Annals of Tourism Research, 14(1),17-37.
21. **McCool SF, Martin SR (1994)**. Community Attachment and Attitudes toward Tourism Development. Journal of Travel Research. 32(3), 29-34.
22. **Orhan F (2014)**. Kırsal Turizm Çekicilikleri Yönünden Maden Köyü ve Yaylası (Şavşat). Doğu Coğrafya Dergisi, (32), 101-121.
23. **Özaltın Türker G, Türker A (2014)**. Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği. Electronic Journal of Vocational Colleges. Mayıs, 81.98.

24. **Sandal EK, Karademir N (2016)**. Kahramanmaraş'ta Halkın Turizme Bakışı. Türk Coğrafya Dergisi, (66),63-70.
25. **Surat H, Yılmaz H, Surat BZ (2015)**. Yusufeli ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Kullanım Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma. Doğu Coğrafya Dergisi, (34), 61-88.
26. **Teye V, Sonmez SF, Sirakaya E (2002)**. Residents' attitudes toward tourism development. Annals of Tourism Research. 29(3), 668-688.
27. **TTS (2007)**. Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı 2007-2013, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları-3085, Ankara.
28. **TÜİK (2015)**. 2015 Yılı Nüfus İstatistikleri, Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (alıntının yapıldığı tarih:24.03.2016)
29. **Uçar M, Çeken H, Ökten Ş (2010)**. Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma Fethiye Örneği, Detay Yayıncılık, Sözkesen Ofset, Ankara.
30. **Yoon Y, Gursoy D, Joseph S, Chen JS (2001)**. Validating a Tourism Development Theory With Structural Equation Modeling. Tourism Management, 22 (1), 363-372.